

Ara, després de llegir una primera vegada el següent fragment de Nietzsche

La rebel·lió dels esclaus en la moral comença quan el ressentiment mateix es torna creador i engendra valors: el ressentiment d'aquells éssers als quals els està vedada la veritable reacció, la reacció de l'acció, i que es rescabalen únicament amb una venjança imaginària. Mentre que tota moral noble neix d'un sí triomfant dit a si mateix, la moral dels esclaus diu no, ja d'entrada, a un «a fora», a un «altre», a un «no-jo»; i aquest no és el que constitueix la seva acció creadora. Aquesta inversió de la mirada que estableix valors —aquest necessari adreçar-se cap a fora en lloc de tornar-se cap a si mateix— forma part precisament del ressentiment: per sorgir, la moral dels esclaus necessita sempre primer un món oposat i extern, necessita, parlant fisiològicament, estímuls exteriors per a poder actuar en absolut —la seva acció es, d'arrel, reacció.

Friedrich Nietzsche. La genealogia de la moral

subratlli les idees que considera fonamentals:

La rebel·lió dels esclaus en la moral comença quan el ressentiment mateix es torna creador i engendra valors: el ressentiment d'aquells éssers als quals els està vedada la veritable reacció, la reacció de l'acció, i que es rescabalen únicament amb una venjança imaginària. Mentre que tota moral noble neix d'un sí triomfant dit a si mateix, la moral dels esclaus diu no, ja d'entrada, a un «a fora», a un «altre», a un «no-jo»; i aquest no és el que constitueix la seva acció creadora. Aquesta inversió de la mirada que estableix valors —aquest necessari adreçar-se cap a fora en lloc de tornar-se cap a si mateix— forma part precisament del ressentiment: per sorgir, la moral dels esclaus necessita sempre primer un món oposat i extern, necessita, parlant fisiològicament, estímuls exteriors per a poder actuar en absolut —la seva acció es, d'arrel, reacció.

La primera pregunta que fan a les PAU és:

Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Això és el que equival a:

Idea principal:	Aquest text de Friedrich Nietzsche (1844-1900) conté resumida la seva teoria sobre l'origen dels valors morals. Segons l'autor, els valors morals, tal i com els coneixem, sorgirien del ressentiment, d'un moviment de reacció per part dels febles, dels qui són incapaços de crear veritables i propis valors morals (un "sí triomfant dit a si mateix") i per comptes d'això es limiten a negar els valors dels altres (dels qui tenen una moral noble).
Altres idees que hi apareixen:	El ressentiment, el "no", la incapacitat de crear valors autèntics, doncs, estarien a l'origen del procés reactiu que dona lloc a la moral dels esclaus. S'és esclau perquè, en definitiva, no hi ha capacitat (valor) per a ser creador
Estructura de l'argumentació:	No s'aprecia cap estructura manifesta.

La **segona pregunta** que fan a les PAU és:

Expliqueu breument -al voltant de 5-15 paraules en cada cas- el significat, en el text, de les paraules o expressions següents. [1 punt]

"moral dels esclaus"	Moral basada en la feblesa i el ressentiment caracteritzada per la negació de la vida.
"Ressentiment"	odi i set de venjança

La **tercera pregunta** que fan a les PAU és:

Explicar les raons de l'autor a favor d'una tesi bàsica del text: per explicar aquestes raons, s'haurà de fer referència als aspectes pertinents de pensament de l'autor, encara que no siguin explícitament expressats en el text. (3 punts)

Això és el que equival a:

Quins són els dos conceptes de moral que l'autor contraposa en aquest text? Feu referència als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text. [3 punts]

En aquest text s'oposen clarament dos models morals que, en nomenclatura nietzschiana, podem anomenar la moral d'esclaus i la moral noble. La "moral noble", afirmativa, que "neix d'un sí triomfant dit a si mateix" s'oposa a la concepció del món pròpia del nihilisme que, com diu el text, constitueix: "la moral dels esclaus [que] diu no, ja d'entrada, a un «a fora», a un «altre», a un «no-jo»". La veritable moral, de fet, és la noble, la moral afirmativa, del sí, de l'acció, creadora de valors. Justament el que denuncia Nietzsche de l'altre model moral és la seva incapacitat per dictar-se la pròpia norma, per crear-se els propis models de conducta. L'esclau es limita a rebutjar el que fa el noble i de tot el seu rebuig en fa una norma moral.

D'aquest mecanisme de rebuig en sorgiran, segons Nietzsche, els valors fonamentals de la moral que ha acabat triomfant al món occidental, i que podem identificar amb la moral socràtica, platònica i cristiana. Aquests codis moral s'han sobre l'apologia de la feblesa no pas perquè creguin que la feblesa és realment un bé sinó perquè la por a crear és la característica de qui defensa aquesta pauta de conducta moral.

La contraposició entre els dos models morals serveix al filòsof alemany per detectar, en l'origen de la moral, en l'estadi noble de la moral, una identificació descriptiva entre la bondat i la força, d'una banda, i entre la maldat i la feblesa, de l'altra. El món no es divideix en "bons" i "dolents" des del punt de vista moral sinó entre els creadors, els que estimen la vida (bons) i els nihilistes que la denigren i la volen subordinar a les idees.

"Noble" és qui no té por i és capaç de dir si a la vida. O en altres paraules, la noblesa és un estadi en què la "moral" no és encara un concepte, ni encara menys una teoria. D'aquest estadi, on no es pot dir que existeixin encara judicis morals sinó meres descripcions de caràcter, s'hauria passat a una inversió (perversió) de les identitats (ara el bo seria dolent i el dolent bo) que hauria desembocat en la nostra concepció de la virtut associada a la feblesa i el pecat associat a l'exercici de la força. La moral que patim (repressora, incapaç de fer-nos feliços...) hauria nascut de la repressió de la vida.

La **quarta pregunta** que fan a les PAU és:

Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre. (2 punts).

Això és el que equival a:

Compareu la idea de moral de Nietzsche amb alguna altra concepció de moral que es pugui trobar en la història del pensament [2 punts]

La metafísica de Plató estableix que poden distingir-se dos àmbits de realitat. El primer d'ells correspon al món sensible i material dels casos particulars, del múltiple, del que esdevé i en definitiva el que correspon al món de l'aparença i la falsedat. El segon d'ells, contràriament, correspon al món de les idees i les essències, això és, al món de la veritat.

L'ascens al món de les idees no és, no obstant això, un ascens fàcil. Es requereix per a això portar una vida ascètica de sacrifici i autoescarni que ens permeti deslligar-nos de tot allò material amb la finalitat de poder accedir a la llum i la veritat. Nietzsche no aprova, però, ni la metafísica platònica ni el seu ideal ascètic.

Per a Nietzsche, la metafísica de Plató no representa una altra cosa que una transmutació de les veritats, perquè anomena vertader a un món inexistent, fingit per ell, inventat per ell, i al mateix temps, nega veritat i realitat a aquest món, l'únic existent.

La crítica de Nietzsche va sobretot dirigida, no obstant això, a allò sobre el qual recolza el dualisme platònic, a saber, l'ideal ascètic.

Efectivament, la raó per la qual el filòsof ascètic nega aquest món i en canvi n'inventa un altre, és que prefereix voler el no-res a no voler, és a dir, que prefereix inventar un món d'essències i veritats immutables que doni sentit a la realitat caòtica que ens envolta, abans que acceptar la realitat en tot el seu sense sentit.

La **cinquena pregunta** que fan a les PAU és:

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi (2 punts)

Això és el que equival a:

Esteu d'acord amb la tesi de Mill segons la qual la moral dels esclaus està basada en el ressentiment? Raoneu la resposta. [2 punts]

No només estem davant una moral basada en el ressentiment, sinó que estem també davant una moral que és fruit d'una rebel·lió dels esclaus, i que està per tant constituïda per afavorir els febles. La moral judeocristiana està concebuda com perquè allò que es valora com a "bo" correspongui a allò que és propi del feble, és a dir, que en aquesta moral es valora positivament allò que un home feble i malalt és capaç de fer. I, què és el que un home feble és capaç de fer? La resposta és que un home feble pot fer poc més que incubar idees i sentiments.

Nietzsche ens convida a pensar fins a quin punt "fer teoria" ens consola de la nostra impotència per a viure creativament i per a canviar un món de valors tristos. La teoria seria així l'expressió del nostre ressentiment. Però, a més, d'altra banda al text hi ha implícita una reflexió sobre els límits de la història, que ell vol reelaborar amb el mètode genealògic.

Un dels trets que distingeix la història de la genealogia és justament la potencia

que aquesta segona té per descriure el passat sense sortir del present. Quan Nietzsche ens parla del procés que porta de la moral d'esclaus a la moral dels homes lliures ens està parlant alhora del passat i del present. Vet aquí la virtualitat de la genealogia. Ell no fa cap esforç per identificar històricament aquest pas moral. Més aviat sembla interessat a confondre'ns cronològicament, amb referències múltiples i imprecises. Però això no obstant ens queda clar que ens està parlant d'un procés identificable històricament. Potser, si Nietzsche no perd temps fent recerca històrica és, justament perquè no vol desviar-nos del que ha de ser el nostre interès fonamental: evitar la repetició d'aquest mateix procés de generació i degeneració de la moral en els nostres dies. Perquè cada dia som, podem ser, esclaus que destrueixin valors nobles per autoprotegir-se o homes lliures que creïn la norma moral que convé, d'acord amb principis de salut, de força, de benestar.

